

Sabaheta Gačanin

Sadijeve hikaje – najljepše motivacijske priče

UDK 821.222.1.09 Širazi

Sažetak

Sadijev *Gulistān* ili *Ālīstān* pripada islamskoj književnoj tradiciji koja odgaja i disciplinira ljudski ego *formiranjem moralnog ja*. Njegov *Ālīstān* je ružičnjak poučnih priča – hikaja i anegdota čijom se naracijom čitatelju na jedinstven način, pomoću suptilnih opservacija o životu i ljudima, prenose više pragmatične nego filozofski intonirane poruke, koje ukazuju na pravila smislenoga i harmoničnoga života. I u današnjem svijetu i poretku stvari Sadijev *Ālīstān* je dobrodošlo štivo, s obzirom na to da promovira univerzalne vrijednosti koje su svezremene i uvijek aktualne.

Ključne riječi: trinaesto stoljeće, islamska moralistička književnost, Sadijev *Ālīstān*, hikaja, motivacijska priča

U vremenu *obezglavljenosti* savremenog čovjeka svaka humanistička poruka moralne kreposti, tolerancije, mira, ljubavi i prijateljstva, uslojena s najdubljim duhovnim znanjima i spoznajama, predstavlja nebeski glas koji uvijek dopire do srca onih koji tragaju za istinom u bilo kojem njezinom obliku. Ona oslobađa od svih okova i pročišćava srca zamućena muljem materijalnog koji vodi društvenoj dekadenci i depresiji. U tom smislu, specifične motivacijske priče kakve su hikaje jesu jednostavno štivo-lijek koji pomaže da se sagleda svrha ljudskog bitisanja i onog što vodi harmoniji unutar mikrokosmosa, a time i harmoniji s makrokosmosom.

Hikaja – motivacijska priča s Istoka

Na muslimanskom Istoku nastala je specifična književna forma – hikaja, koja za recipijenta nije bila suviše zahtjevna forma, ali je na životna pitanja davala mudre odgovore. Ova vrsta kazivanja izvorno dolazi iz arapske, perzijske i urdu književnosti, velikih književnih tradicija drevnog Istoka. Književni i duhovni velikani Istoka itekako su znali kako da pomoću priče egzistencijalna pitanja pretoče u odgovore pozivajući na povratak duhovnom izvoru, univerzalnoj humanosti i ljudskom jedinstvu. Poznate su priče Sadija, Attara, Gazalija, Rumija i drugih, koji su drevna predanja reafirmirali i rekontekstualizirali putem svojih kazivanja.

Šta je hikaja i kakva je to vrsta priče? Hikaja, kraće ili duže prozne forme, općenito, ima cilj da inspirira slušatelja ili čitatelja da se mijenja postajući boljim, plemenitijim i mudrijim. Štoga bi one na savremenog čitatelja trebalo da djeluju motivacijski i pomognu mu da usvoji bolji etički koncept: ljubaznost, poštenje, suzdržanost, strpljivost, darežljivost, hrabrost, samokontrolu... Hikaja stoga ima izrazito etičku dimenziju.

U sufijskim se hikajama tematizira spoznaja identiteta koji se redovno pronalazi u ljubavi kao unutarnjoj vrednoti i koja utjelovljuje idealne vrline i pokretač je svih ljudskih aktivnosti (Gačanin, 2016: 61). Kazivanja iz Kur'ana su suština kako paradigmatičnih hikaja, kakve su kod Ibn Sine, Suhreveridija, Nizamija, Džamija i drugih (Hafizović, 2013: 35), tako i poučnih

hikaja – parabola, čija se tradicija može pratiti do drevnih izvorišta drugih kultura. Interferencija različitih kultura i njihovo pamćenje kroz mnogobrojne izvore, koje zasigurno možemo pratiti kroz ovakvu književnu formu, generiraju iste moralne obrasce, čija metafizika pamćenja vodi spoznaji da su sve ideje potekle s jednog duhovnog izvorišta (Gačanin, 2016: 70).

Etimološki, arapski korijen riječi *hikāya* sadrži intenciju *oponašanja*. Jer, ko priča *hikāje* on oponaša najviše horizonte smisla, on dodiruje sudbinu, on se pričom vraća u sami osvit govora i jezika. To je drevno semitsko značenje (*hikāje* kao priče koja oponaša jedan veliki pradavni zbud!) zasigurno utjecalo, na neki način, na onaj *platonovski pogled na mimesis* ili oponašanje, posebno oponašanje na planovima pripovjedačkih, ali i drugih umjetnosti (Karić, 2010: 31).

Među zbirkama i kompilacijama priča i parabola, najstarija i najpoznatija je *Ġame' al-ḥekāyāt*, čiji su sastavljači nepoznati, redigovana u mnogobrojnim verzijama koje nalazimo u rukopisima od 13. do 19. stoljeća. I naslov i obim sadržaja variraju. Većina tih priča su parabole, koje imaju veoma dugu tradiciju kod Iranaca i sežu do parćanske literarne tradicije, dinastije Aras-cida (*Drakt-i Āsūrik*), kao i dinastije Sasanida (*Baktiyār-nāma*, *Sindbād-nāma*). (Vidi: Kargar, 2008: 459-461).

Druga važna zbirka u perzijskoj literarnoj tradiciji jeste *Ġawāme' al-ḥekāyāt wa lawāme' al-rewāyāt* ili kraće *Ġawāme' al-ḥekāyāt* autora Sadiduddina Muḥammada 'Awfija (umro nakon 1232. godine). Ona obuhvata 2.113 dužih i kraćih priča. Ova zbirka značajna je i s književnog i s historijskog aspekta, posebno zbog izvora koji su danas izgubljeni. S početka je u osnovi ove zbirke bio samo prijevod s arapskog *Al-Faraġ ba'd al-šidda* autora Abū 'Alīja al-Muḥassina al-Tanūkija. Prema navodima samog autora, poslije ju je proširio te u zbirci koristio razne izvore (94 ukupno), uključujući zoroastrijanske i manihejske tekstove, Firdusijevu *Šāhnamu*, Taberijevu hroniku (*Tārik al-rusul wa al-mulūk*), Birunijeve traktate (*Al-Āṭar al-bāqiyā* i *Tahqiq mā li al-Hind*), Gazalijeve etičke traktate (*Našiḥa al-mulūk* i *Kimiyā-ye sa'adat*) itd. (Vidi: Kargar, 2008, Vol. XIV: 611-614)

Hikaju ili parabolu, kao najbliži pandan iz zapadne literature, trebalo bi sagledavati u kontekstu književne i idejne tradicije koju ona baštini, ali i u kontekstu nekih tendencija savremene kulture, pri čemu je jasno da se i ovdje radi o određenom horizontu očekivanja. Drugim riječima, hikaja je zasigurno najsignifikantnija slika kulturnog pamćenja Istoka. Sama forma hikaje markira ne samo kontinuitet islamske kulture nego i ljudske povijesti, stoga omogućava rekonstrukciju prošlosti i markiranje sadašnjosti. U njoj se paradoksalno spajaju postojanost i dinamičnost kulture. Otuda je i objašnjivo zbog čega je hikaja i dalje simboličko mjesto kulturno-duhovne imaginacije.

Sadijev *Đulistan* – ružičnjak motivacijskih priča

Među autorima koji su reafirmirali i na svoj način dinamizirali književnu tradiciju jeste Šejh Sadi, Ebu Abdullah Mušrifuddin ibn Muslim el-Širazi (Širaz 1213–1292), autor dvadeset tri djela, među kojima su najpoznatija *Bustān* i *Gulistān*. Ova dva djela su formalnim činom posvećena pokrovitelju lijepe riječi selgurijanskom vladaru Ebu Bekru ibn Sa'du ibn Zengiju (1231–1260) (Širazi, 1989: 10). I *Bustān* i *Gulistān* su poznati obrazovanim muslimanima već od samog nastanka 1257. odnosno 1258. godine, s obzirom na to da su ti tekstovi, između drugih perzijskih klasika, funkcionirali i kao osnovni tekstovi za učenje dobre perzijske proze, iako su bili prevedeni na nekoliko jezika i usmeno se prenosili na brojnim drugim jezicima.

U kontinuitetu navedene književne tradicije koja odgaja i disciplinira ljudski ego i koja je kod čitatelja imala funkciju *formiranja moralnog ja* (Gačanin, 2018: 115) jeste Sadijev *Gulistān* ili *Đulistan* (Ružičnjak), kako se ta riječ odomaćila u našem govornom području (Širazi, 1989). *Đulistan* je zbirka poučnih priča – hikaja i anegdota čijom naracijom Sadi na jedinstven način, suptilnim opservacijama o životu i ljudima, čitatelju prenosi vrlo jednostavne, više pragmatične nego filozofski intonirane poruke koje ukazuju na pravila smislenoga i harmoničnoga života. Kroz hikaje, anegdote i sentence izatkane

elegantnom prozom i finom lirikom, u kojima su predstavljene osnovne vrijednosti i norme – zapravo cijeli ethos – sintetizirane su i poetirane suptilnom naracijom opservacije o ponašanju vladara, etici bogougodnika i licemjerstvu tobožnjih derviša, vrlinama zadovoljstva, prednostima tišine, ljubavi i mladosti, slabosti i starosti, blagodatima obrazovanja, manirima dijaloga i druženja, pravednosti i pravdi, stavovima i mudrosti upravljanja, blagostanju, skromnosti, zadovoljstvu, zahvalnosti, pokajanju te o Božijem naumu i mudrosti u stvaranju čovjeka. Sadi je u svom *Ružičnjaku mudrosti* prefinjenom naracijom prilagodio i zapisao hikaje slične onima u brojnim sufijskim i moralno-didaktičkim tekstovima te prepričao događaje u kojima je bio sudionik, odašiljući snažne poruke s ciljem ilustracije moralne ili duhovne lekcije. Stoga je sasvim razumljivo da njegovi *Bustan* i *Đulistan*, uz ostalu moralno-didaktičku književnu produkciju, imaju veoma dugu tradiciju u istočnoj kulturi i zauzimaju posebno mjesto u kulturi odgoja.

Predstaviti ćemo strukturu *Đulistana* i interpretativni obrazac pojedinih moralnih načela za šta ćemo kao predložak koristiti prijevod na bosanski jezik, čije je bilješke i objašnjenja sačinio profesor Salih Trako (Šejh Sadi Širazi, *Đulistan*, El-Kalem, Sarajevo 1989). Djelo je strukturirano na sljedeći način:

Mukaddima (str. 15–27) je kratki uvod djela u čijoj su osnovi Knjiga i Tradicija, a koji svojim jednostavnim i vrlo elegantnim stilom *Tabmida*, posvete meceni i blagoslova te povoda pisanja najavljuje raskošnu zbirku parabola i anegdota protkanu poezijom koje je autor, kao iskusni putnik, pronicljivi promatrač, mudri sagovornik i umjetnik razastro u ružičnjaku životne mudrosti.

Slijedi osam poglavlja (*bāb*) i završnica (*hātima*):

Poglavlje *O životu careva* (str. 29–69) u kojem je 41 hikaja različitog obima, od nekoliko redaka do nekoliko stranica. Sadi u svojoj naraciji nekad navodi imena vladara, vladarevih ljudi i mjesta iz muslimanskoga svijeta, a ponekad ne spominje ni imena niti mjesta. Naraciju počinje navođenjem da je čuo kazivanja o izvjesnim ličnostima i događajima ili da je bio sudionik u određenim događajima, situacijama i razgovorima. Ovo poglavlje o umijeću vladanja Sadi

poentira odgovorom Aleksandra Makedonskog o mudrosti uspješne vladavine i slave:

*Koju god sam zemlju, uz Božiju pomoć, zauzeo,
nisam vrijeđao ni zlostavljao njene podanike, a
vladare sam spominjao samo po dobru.*

*Pametni ljudi nazivaju uglednikom onoga
Ko velike ljude ružnim imenima naziva.*

*Sve je ovo ništavno, jer prolazi
I prijesto, i blagostanje, i uprava, i vlast.*

*Ne vrijeđaj ime onih koji su otišli –
Da bi se tvoje ime trajno dobrim spominjalo.*

(Šejh Širazi, 1989: 69)

Poglavlje *O naravi derviša* (str. 71-103) kroz 49 hikaja i anegdota šalje poruke o uzvišenosti izbora onih koji su u tome iskreni, ali i upozoravajući na postojanje licemjerstva među njima. U jednoj hikaji stihom sažeto iznosi vrline iskrenog derviša:

*Istinski derviši uzimaju hljeb da bi živjeli u pobožnosti
Boravak derviša u kutu za molitvu nije radi hljeba.*

(Šejh Širazi, 1989: 95)

Poglavlje *O vrijednosti zadovoljstva onim što se ima* (str. 105-129) je kraće poglavlje sa 29 hikaja kojima autor daje preporuku za skromnost u prohtjevima kao osnovnoj vrlini, jer skromnost je osnova za sve druge vrline. Ovo ćemo ilustrirati jednom hikajom čiji stihovi su zaživjeli kao poslovice.

“U životopisu Ardešira III Babekana navodi se da je upitao nekog arapskog mudraca: ‘Koliko treba dnevno pojesti?’ Mudrac odgovori: ‘Dovoljno je sto drama.’ ‘A koliko snage daje ta količina?’ Mudrac odgovori: ‘Ta količina će nositi tebe, sve što se na to doda, ti ćeš ga nositi.’

*Jede se da bi se živjelo i molilo
A ti misliš da se živi da bi se jelo.”*

(Šejh Širazi, 1989: 115)

Poglavlje *O koristima šutnje* (str. 131-136) i 14 kratkih hikaja kojima autor čitatelju skreće pažnju na opreznost u govoru, neponavljanju već rečenog i prednosti šutnje u izvjesnim situacijama, kad je bolje ne oglasiti se nego se oglasiti neprimjereno datoj situaciji. To ilustrira ovaj Sadijev stih:

*Ako je riječ slatka i srce osvaja,
Zaslužuje odobravanje i pohvalu.
Ali, ako si jednom nešto kazao, ne ponavljaj,
Jer i halva, kad se jednom pojede, dosta je.*

(Šejh Širazi, 1989: 133)

U poglavlju *O ljubavi i mladosti* (str. 137-159) autor je zapisao 21 hikaju u stihu i prozi, kojima je dao vrlo suptilne opservacije o mladosti koja nema ideju nego iluziju i u kojoj je snaga krvi nadmoćnija od stvarnosti. U vezi s tim su i ljubav i naklonost, o čemu Sadi veli: *E dragi moj, ako si iskazao naklonost ne očekuj poslušnost, jer kad se pojavi zaljubljeni i voljeni, iščezavaju rob i gospodar* (Šejh Širazi, 1989: 137). I ljubav može biti kao prijestup (hikaja o hamadanskom kadiji), ali izvršenje kazne nije uvijek u praksi primijenjeno, budući da je lično vladar presudio da dobrobit u toj situaciji (maslahat-i vakt) nije u izvršenju kazne. Ovim Sadi apostrofirala da odvijanje i pravde i kazne u praksi nije u idealnoj ravni.

Poglavlje *O nemoći i starosti* (str. 161-167) i devet hikaja kojima ukratko poentira da je treća životna dob vrijeme fizičke i intelektualne nemoći sa čime se neumitno treba pomiriti.

*Čemu mladost kad su sijede vlasi zamijenile uvojke?
Smjena vremena je dovoljan predznak i upozorenje.
Kad ostariš, diži ruke od djetinjstva,
Igru, šalu ostavi mladosti.
Mladalačku radost ne traži u starca
Jer voda koja je protekla, nikada se u korito ne vraća.*

(Šejh Širazi, 1989: 165)

Poglavlje *O utjecaju odgoja* (str. 169-190) govori u 19 hikaja, kao i anegdotalnoj zabilješci o svojoj prepirci s licemjernim dervišem o bogatstvu i siromaštvu (str. 181-190) koja je nešto duži narativ u odnosu na ostale hikaje. Posredstvom ove hikaje ukazuje na važnost sistemskog odgoja i samoodgoja kojim se izgrađuju karakterne i moralne, radne i društvene vrijednosti te pozitivne osobine, stavovi, pogledi na život i svijet koji su prihvaćeni u muslimanskom društvu. Na samom početku poglavlja Sadi o procesu odgoja veli:

*Ako je bit nečije naravi prijemčiva,
Odgoj će imati utjecaja na njega
Međutim, nikakvo glačanje neće dati sjaj
Gvožđu slaba kvaliteta.*

*Psa kupaj u sedam mora,
Što se više kvasi, biva prljaviji.
Isaov magarac, ako ga odvedu u Meku,
Kada se vrati, ostaje magarac kao i prije.*

(Šejh Širazi, 1989: 169)

Poglavlje *O pravilima druženja* (str. 191-223) izrečeno je u 135 vrlo kratkih sentenci i aforizama u prozi i stihu. Sadi vlastita životna iskustva i životne spoznaje na podlozi tadašnje vrlo turbulentne društvene zbilje generalizira na jedinstven način, pri čemu britkost aforizama preoblikuje u karakterističnu mudrost sentence kondenziranom prozom i stihom. Primjerice:

*Pametan izbjegne kada vidi kakvu prepirku, a
gdje vidi mir, tu sidro baca; jer u prvom slučaju
– to je traženje spasa na obali, a u ovom drugom
– sreća nadobvat ruke.* (Šejh Širazi, 1989: 221)

*Istinskom vjerniku, bilo da mu sipaš zlato pred noge,
Bilo da mu staviš indijski mač na glavu, svejedno je.
On se nikoga na plaši i ni od koga ništa ne očekuje;
U tome, samo u tome, sastoji se temelj vjere u jedinog Boga.*

(Šejh Širazi, 1989: 222)

Hātima (str. 223-224) u kojoj preporučuje umnima svoj *Ružičnjak savjeta* kao lahko razumljiv priručnik i uputstvo za životne staze, a koje je svojom prozom i poezijom nanizao u bisernu nisku.

Završno razmatranje o hikaji

Prema teoriji recepcije, svaki tekst, odnosno djelo, evocira određeni horizont očekivanja. Da bi došlo do recepcije (primanja teksta i njegovog razumijevanja), neophodno je da postoji odgovarajući horizont očekivanja i kod čitatelja. To će se dogoditi ako čitatelj već raspolaže estetskim iskustvom stečenim čitanjem sličnih tekstova, što generira predrazumijevanje istih i sličnih tekstova. Ovo podrazumijeva da je čitateljevo predrazumijevanje hikaje, kao jedinstvene književne forme – na razini konkretnih očekivanja koja su u okviru njegovih interesiranja i iskustava. Dakle, ono što je dato tekstem i ono što sobom donosi čitatelj, stvara iznova užitek zbog ispunjenog očekivanja, budući da ovo štivo daje otvorenu mogućnost identifikacije ili potvrđivanje još jednog proširenja

iskustva (Jaus, 1986: 260-267). U ovoj vrsti teksta jedini pristup je unutarnji, to jest da čitatelj u čitanju ove vrste štiva obraća pažnju na ono što je suštinsko, a to je poruka.

Novo nas je stoljeće tako odvelo u sferu diskurzivnih znanosti, a time i na prag ekološke, moralne i svake druge katastrofe. Literatura sufijske provenijencije, kojoj svakako gravitira žanr hikaje, pokazuje da je ljubav katkad važnija od znanja. Ili još bolje, u neraskidivoj metafizičkoj simbiozi znanja i ljubavi koju zagovara Istok.

U ovom svijetu prevladava intencija za dominacijom i moći, što u svijetu generira strah, zlo i nasilje. U takvom svijetu danas se govori, uči, piše bez početka i kraja a da se istina ne kaže.

Vječno voljenje mudrosti – prva postavka perenijalne filozofije – u ovim je hikajama sveprožimajuća metafizika koja prepoznaje božansku stvarnost u temelju svijeta stvari, života i umova; čovjek izvorno ima u duši božansku iskru (to jest samo ono što je lijepo i kreposno), a etika koja čovjekov konačni cilj vidi u spoznaji imanentnog i onostranog – iskonsko je i univerzalno za sve ljude i na Istoku i na Zapadu.

Čovjekova izvorna narav često biva prikrivena ili zasjenjena talozima zaborava, nehata, grijeha ili poricanja, ali nikad uništena. Upravo u detektiranju svih tih devijacija presudna zadaća traženja čovjekovog razloga i njegove svrhe u ovom življenju je u obzoru perenijalne filozofije. Svaka devijacija onog najljepšeg je najgora – *corruptio optimi pessima*.

Što god da je u središtu kazivanja hikaja, one pripovijedaju o nama, a njihova poučna lekcija nam je potrebna. U *Dulistanu* je Sadi, reafirмираjući univerzalne vrijednosti, uz određenu prilagodbu na svoj način nanizao *hikaje* i anegdote o pravednosti, o iskrenosti, o moralnim vrijednostima, mladosti i starosti, te o drugim temeljnim vrlinama, ali i aforizme koji se čitaju u tišini bez hermeneutičke refleksije ili opširnih tumačenja, s obzirom na to da direktno, snažno i nedvosmisleno poentiraju svoje poruke.

Pročitavši ove hikaje, čitatelj će pojmiti njihovo univerzalno značenje. Njihova poruka nadmašuje svako vrijeme i svaki prostor, jer kazuje od pamtivijeka do današnjih dana o iskonskim pitanjima *čovjekove sudbine*.

U klasičnim komentarima Kur'ana izdaleka se sugerira da nas *hikāje* moćno oslovljavaju i zapravo uzmu za ruku, pa kao majka povedu svim ovim utrtim stazama eda bi nas, kao i sve ljude koji su te *hikāje* ikad slušali, podsjetile na gladnoga lava “zbog kojeg činimo ono što moramo, a ne ono što bismo htjeli”. *Hikāje* su, tako, priče o tome *kako sudbina sama oponaša sebe otprije*, ali sad (samo sad!) baš, eto, *oponaša se* na(d) nama. Sve je isto, samo smo mi sudbini sad dati, i mi smo taj njezin tren iznova! Kroz mnogolika poređenja raspoznat ćemo, dakako, kazivanja o smrti, rođenju, životu, bolesti, borbi, ljubavi, radu i mucij stjecanja (Karić, 2010: 31).

Ove priče trebalo bi da budu prosvjetljenje u jednom trenutku koje će posložiti red stvari kod čovjeka čije će prihvatanje imati za cilj odgojnu rehabilitaciju koja i njemu, i onim oko njega, donosi prije svega mir, utječe na razvoj emocionalne

inteligencije, tolerancije, samokontrole, skromnosti, umjerenosti i drugih vrлина potisnutih i zapostavljenih u vremenu sadašnjem, u sveopćoj trci za stjecanjem materijalnog.

U današnjem svijetu i poretku stvari Sadijev *Dulistan* je dobrodošlo štivo kao što je bio i u proteklim vremenima. Ovdje se radi o univerzalnim vrijednostima koje su svezremene i uvijek aktuelne.

U njegovim hikajama uvijek se spajaju svakodnevnica i duhovna stvarnost, budući da se one redovno crpe iz svakodnevnog života bilo običnog čovjeka bilo duhovnjaka, nudeći solucije moralnih nedoumica. Stoga je snaga hikaje u motivaciji čitatelja u smislu buđenja iskonskog dobra u njemu. Nekad je ovo štivo bilo namijenjeno slušatelju i obrazovanom čitatelju, a u vrijeme modernih tehnologija zašto da ne bude i gledatelju!?

Literatura

- Beker, M. (1986) “Estetika recepcije”, *Suvremene književne teorije*. Zagreb: Sveučilišna naklada Liber.
- Gaćanin, S. (2016) “Lirica Persica”, *Antologija poetskog pamćenja*. Sarajevo: Orijentalni institut.
- Gaćanin, S. (2018) “Moć znanja i knjige u osmanskom društvu: bibliotečki profil kao refleksija intelektualnog kanona”, *Pregled*, vol. LIX, br. 1, 103-118.
- Hafizović, R. (2013) *Suštinsko čitanje Ibn 'Arabijeve Fususa*. Sarajevo: Ibn Sina.
- Jauss, H. R. (1978) *Estetika recepcije. Izbor studija*. Beograd: Nolit.
- Kargar, D. (2008) “Jāme‘ al-ḥekāyāt”, *Encyclopædia Iranica*, Vol. XIV, Fasc. 5, 459-461.
- Kargar, D. (2008) “Jawāme‘ al-ḥekāyāt”, *Encyclopædia Iranica*, Vol. XIV, Fasc. 6, 611-614.
- Karić, E. (2010) “Hikaje Dževada Karahasana”, naučni skup “Sjene gradova: Karahasanovo književno i filozofsko djelo”, *Odjek* 2/2010, 31-34.
- Šejh Širazi, S. (1989) *Dulistan*. Prijevod s perzijskog, bilješke i objašnjenja Salih A. Trako. Sarajevo: El-Kalem.

Abstract

Sa'di's Hikayas – The Most Beautiful Motivational Stories

Sabaheta Gaćanin

Sa'di's *Gulistan* belongs to the Islamic literary tradition which raises and disciplines human ego through *the formation of the moral self*. His *Gulistan* is a rosary of moral stories – *hikayas* and anecdotes which convey to readers messages that are more pragmatic than philosophical, through subtle observations about life and people, which point to the rules of a meaningful and harmonious life. In today's world and order of things, Sa'di's *Gulistan* is an important text, as it was in the past, since it promotes universal values which are timeless and always current.

Keywords: the 13th century, Islamic moralistic literature, Sa'di's *Gulistan*, *hikaya*, motivation story.